

Kaupunginhallitus

10.09.2018

Kaupunginhallitus

§ 240 25.6.2018

Asianro 736/02.02.00/2018

§ 308**Talousarviokehys vuoden 2019 talousarvioksi****Päätöshistoria**

Kaupunginhallitus 25.6.2018 240 §

”Kaupunginjohtaja Ari Korhonen ja talousjohtaja Anna-Kristiina Järvi:

Talousarviokehyksessä kaupunginhallitus määrittelee reunaehdot lautakunnille talousarvion tekemiseksi. Reunaehdot perustuvat verottajan ja kuntaliiton ennusteisiin seuraavan vuoden tulojen osalta sekä keskusten arvioihin toiminnan ja talouden kehityksestä. Talousarviokehystä tarkennetaan elo-syyskuussa ennen lautakuntien lopullisia ehdotuksia verottajan tarkennettua omia ennusteitaan.

Yleistä

Raision kaupunki on viimeisinä vuosina tehnyt alkuperäistä talousarviota paremman vuosituloksen. Raision kulukasvu on ollut erittäin maltillista ja verotulot ovat kasvaneet parantuneen alueellisen taloustilanteen myötä.

Raision kaupungin tulos on viime vuosina ollut tasapainossa ja nettovelkaa on pystytty vähentämään (ks. liite).

(Huom! Vuonna 2017 konvertoitiin RaVulta laina emokaupungin lainaksi, koko konsernin lainataso pienentyi, vaikka emokaupungin laintaso kasvoi)

Raision kaupungin investointitaso oletettavasti kasvaa lähivuosina. Konsernitasolla Raision vuokra-asuntojen hankkeet, Raision keskustan uudistuminen ja E18-nelikaistaistaminen sekä kaupunkiseudun joukkoliikenneratkaisut edellyttävät kaupungilta suurempaa investointikykyä vuosina 2020-luvun alkupuoliskolla. Varovainen arvio on, että nykyisen n. 10 miljoonan euron investointitaso 1,5-2-kertaistuu vuosina 2020-2025. Lisäinvestointien rahallinen tarve voi olla suuruusluokassa 25-50 miljoonaa euroa. Myös tuleva maakuntaudistus vaikuttaa merkittävästi talouteen, mutta sen vaikutukset otetaan huomioon taloussuunnittelussa vasta, kun lait on hyväksytty eduskunnassa ja maakuntaudistuksen toteutuminen on varmaa.

Tulot

Verottaja ja Kuntaliitto ovat antaneet ensi vuodeksi arvion verotuloista sekä valtionosuuksista. Sen mukaisesti verotulot kasvaisivat vuonna 2019 n. 5,0 miljoonaa euroa vuoden 2018 talousarvion tasosta. Valtionosuudet puolestaan heikentyvät n. 0,2 miljoonaa euroa.

Kuntaliitto on 19.6.2018 lähettänyt kuntiin tiedon, että nyt tietoon tulleet verotuksen ennakkotilastot eroavat merkittävästi aikaisemmista. On mahdollista, että verotulot toteutuisivat koko maassa n. 180 miljoonaa euroa pienempänä. Kuntakohtaisia tilastoja ei ole, mutta Raisiossa verotulojen lasku voisi tarkoittaa jopa 1,6 miljoonan euron pudotusta kuluvan vuoden verotuloihin. Vaikutukset ulottuvat myös seuraaville vuosille. Tarkempia arvioita verotuloista on luvattu elokuussa.

Tässä vaiheessa arvioidaan vuoden 2019 verotuloennuste miljoona euroa Kuntaliiton huhtikuussa antamaa ennustetta pienemmäksi.

Tonttien vuokratulot ovat olleet pienessä kasvussa ja tonttikauppa on ollut kohtuullista kuluvana vuonna. Myynti- ja vuokratuloissa ei kuitenkaan ole näköpiirissä merkittäviä muutoksia nykytasoon vuodelle 2019.

Menot

Palkankorotusten vaikutus ensi vuoden talouteen on 3,22 % vuoden 2018 talousarvioon nähden eli noin 2,2 miljoonaa euroa.

Aineiden, tarvikkeiden ja palveluiden hinnat ovat kasvussa. Sivistyskeskus ja tekninen keskus ovat ilmoittaneet käydyissä talousarviokeskusteluissa paineista tuntuvallekin kustannustason nousulle. Sosiaali- ja terveystalouden osalta sairaanhoitopiiri on esittänyt vuodelle 2019 pudotusta jopa 0,7 miljoonaa euroa talousarvioon 2018 verrattuna, mikä osaltaan hieman helpottaa korotuspaineita.

Toisaalta yleinen talouskasvu edellyttäisi lisäresursseja, jotta Raisio voisi kasvattaa vetovoimaansa.

Talousarviokehys

Kehyksen pohjalaskelma perustuu seuraaviin reunaehtoihin:

- Verotulot: Kuntaliiton huhtikuun ennuste nykyisellä kunnallisvero- ja kiinteistöverotasolla vähennettynä 1,0 miljoonalla eurolla
- Palkat: talousarvio 2018 henkilöstökuluihin lisätään pakolliset palkankorotukset 3,22 %
- Muut tulot ja menot: muut luvut pysyvät vuoden 2018 tasolla (muutettu talousarvio, tulos -4,8 M€)

Verotulo- ja valtionosuusennuste

Elokuun Kuntaliiton laatiman ennusteen mukaan Raision verotulot olisivat vuonna 2019 103,9 miljoonaa euroa, joka on 3,9 miljoonaa euroa enemmän kuin kuluvan vuoden alkuperäisessä talousarviossa.

Tämän hetkisen arvion mukaan valtionosuuksien ennustetaan vuoden 2019 talousarviossa olevan lähes vuoden 2018 talousarvion tasolla noin 26,6 miljoonaa euroa, mutta lopulliset valtionosuuslaskelmat vahvistuvat vasta loppuvuodesta.

Toimintatulot- ja menot

Toimintatuottojen arvioidaan olevan kuluvan vuoden muutetun talousarvion tasolla vähennettynä sosiaali- ja terveyspalvelulautakunnan Lape-hankkeen tuloilla 1,0 miljoonaa euroa, joka loppuu vuonna 2018.

Tämän hetken arvion mukaan keskimääräinen palkankorotus vuodelle 2018 on 0,86 % ja vuodelle 2019 2,36 %. Toimintamenoissa on huomioitu vähennyksenä sosiaali- ja terveyspalvelulautakunnan Lape-hankkeen kustannukset 1,0 miljoonaa euroa.

Rahoituskulut ja tuotot

Rahoitustuotot- ja kulut arvioidaan tässä vaiheessa olevan vuoden 2018 talousarvion tasolla 0,7 miljoonaa euroa.

Poistotaso on tässä vaiheessa arvioitu vuoden 2018 tasolle.

Kaupunginjohtaja Ari Korhonen:

Talousarviokehukseksi lautakunnille esitetään:

Talousarvio 2018 taso (TAM 2018, menot ja tulot pois lukien Lape-hankkeen vaikutus) + sopimuksista aiheutuva palkankorotusten vaikutus v. 2018 henkilökunnan määrällä.

Toiminnallisiin kuluihin esitetään kuitenkin edellisestä poiketen tekniselle lautakunnalle 0,25 M€ nettolisäystä sähkön, lämmön ja vuokratilustusten nousuun sidottuna näihin kustannuksiin.

Talousarviokehityksen perustana ovat seuraavat luvut:

Menot

Talousarvio 2018 taso (TAM2018)

Palkat korotettuna 3,22 % (tämä luku vain kaupungin kehityksessä, keskusten tulee arvioida sopimukseen perustuvat palkankorotukset todellisen luvun mukaan).

Työnantajamaksujen alennus -0,3 M€

Tekninen keskus – yleinen kustannustason nousu (sähkö, lämpö, vuokrat ja Pasalan päiväkodista johtuva keittiöhenkilökunnan lisäys) – sidottuna em. kustannusnousuun) 0,25 M€

Tulot

Verotulot ja valtionosuudet – Kuntaliiton arvion mukaisesti

Myyntituotot 1,0 M€

Investoinnit

Investointien taso maanosto huomioiden on n. 10 miljoonan euron luokkaa. Tämän lisäksi konsernissa investointeja toteuttavat v. 2019 sekä Raision Vesi Oy että Raision Vuokra-asunnot. Konsernissa ainakin RaVu tulee lisäämään lainakantaansa mikäli suunnitellut rakennuskohteet lähtevät liikkeelle toimintavuoden aikana.

Tämän perusteella edellä mainituin luvuin kaupungin lainatarpeeksi vuodelle 2019 arvioidaan 6,0 miljoonaa euroa lisälainaa ja konsernin lainatarpeeksi n. 9,0 miljoonaa euroa lisälainaa.

Tulos 2019

Mikäli oletusarvoiksi asetetaan edellä mainitut toimintatulo- ja menomuutokset, verotulo- ja valtionosuusennusteet, rahoituskulut- ja tuotot sekä investointien poistotaso päädytään tilikauden tuloksessa 3,4 miljoonan euron alijäämään.

Konserni

Konsernin osalta lähtökohtana on positiivinen vuositulo kaikilla Raision kaupungin konserniyhteisöillä.

Kehitys talousarviokehyksen taustalla

Raision kaupungin efektiivinen veroprosentti (todellinen veroprosentti, kun huomioidaan vähennykset) on laskenut vuodesta 2014 vuoteen 2017 0,5 %-yksikköä, mikä tarkoittaa lähes kahden miljoonan euron vuosittaista verotulomenetystä. Syy efektiivisen verotulon laskuun ovat verotuloista tehtävät vähennykset. Yleisen taloustilanteen parantuessa ja työttömyyden pienentyessä verotulot lähtevät kasvuun, jolloin menetykset osin kompensoituvat. Ennen kuin käänne kunnolla tapahtuu, on verotulomenetykset kompensoitu sopeuttamalla menoja.

Valtio ilmoitti elokuussa 2018 heikentyneistä veroennusteista. Tällä hetkellä koko maan tasolla verotulojen heikennys on 400 miljoonaa euroa Kuntaliiton huhtikuun ennusteeseen verrattuna. Kuntatalouden

Kaupunginhallitus

10.09.2018

kokonaisuudessa verotuloennusteet kytketään valtionosuuksiin. Suurempien verotuloihin vaikuttavien muutosten (lakimuutokset, uudet verovähennykset, kilpailukyky sopimus) yhteydessä tapahtuu usein kuntataloudessa rytminvaihdoksia. Vuosi 2017 oli kuntatalouden kannalta hyvä vuosi ja näyttää siltä, että väärin arvioitujen verotuloennusteiden vuoksi vuosi 2018 painuu oletettua heikommaksi.

Edellä mainittujen lisäksi kuntien peruspalveluiden valtionosuutta on leikattu joka vuosi (liite).

Raision kaupungilla on 19 miljoonan euron tase ja konsernilla lähes yhtä suuri. Sekä konsernin että emokaupungin velkataso on selvästi maan keskiarvojen alle (2433 €/as ja 3644 €/as – koko maa 2933 €/as ja 6299 €/as) Taseen ja velkaantumisen näkökulmasta Raision kaupunki kestää alijäämäisen talousarvion. Ennemmin tai myöhemmin on kuitenkin tarkistettava kunnallisveron tasoa, jotta rakenteellinen alijäämä voidaan purkaa, ellei se kompensoidu yleisen taloustilanteen ja muuttoliikkeen aikaansaamalla verotulojen kasvulla. Myös muutokset palvelutarpeessa vaikuttavat oleellisesti kustannustasoon.

Liitteet 1 Tuloslaskelma
 2 Peruspalveluiden valtionosuuksien leikkausten vaikutus 2012-2019

Oheismateriaali 8 Lautakuntien näkemykset talousarvion 2019 valmistelun pohjaksi

Päätösehdotus Kaupunginjohtaja Ari Korhonen

Kaupunginhallitus päättää antaa ohjeena lautakuntien talousarvion laatimista varten, että talousarvio tulee laatia seuraavaan kehykseen:

- Talousarvio 2018 taso (TAM 2018, menot ja tulot pois lukien Lape-hankkeen vaikutus) + sopimuksista aiheutuva todellinen palkankorotusten vaikutus v. 2018 henkilökunnan määrällä.
- Toimintakatteeseen esitetään kuitenkin edellisestä poiketen tekniselle lautakunnalle 0,25 M€ nettolisäystä pakolliseen sähkön, lämmön, vuokra- ja henkilökustannuksen (keittiö / Pasalan päiväkotit) nousuun sidottuna

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi

Lautakunnat

Allekirjoitetusta ja tarkastetusta sekä edeltäpäin ilmoitettuna aikana yleiseen tietoverkkoon 18.9.2018 nähtäville asetetusta pöytäkirjasta kirjoitetun otteen oikeaksi todistaa:

Raisiossa 18.9.2018

Sari Vahtera
pöytäkirjanpitäjä

Muutoksenhakukielto

Kuntalain 136 §:n perusteella tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta tai valitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.

TULOSLASKELMA 2019 M€	TP2016	TP2017	TAM2018	TA2019
Toimintatulot	48,3	39,7	40,9	39,9
Toimintamenot	-168,2	-158,7	-165,9	-167,1
TOIMINTAKATE	-119,9	-119,0	-125,1	-127,2
Verotulot	98,1	99,6	100,0	103,9
Valtionosuudet	30,4	28,1	26,8	26,6
VERO-VALT.OS	128,6	127,7	126,8	130,5
RAHOITUSTULOT JA -MENOT	0,0	0,7	0,7	0,7
VUOSIKATE	8,6	9,3	2,5	4,0
Poistot ja arvonalentumiset	-8,6	-7,2	-7,4	-7,4
Satunnaiset erät	16,6	0,0	0,0	0,0
TILIKAUDEN TULOS	16,5	2,2	-4,9	-3,4

Vuosien 2012–2019 leikkausten vaikutus kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen, milj. €

